

SAMEN AAN DE SLAG TEGEN ONDERMIJNING, HOE DAN?

- Even voorstellen:
- Wendy van der Krift → Zoet Zuur Zout Bitter/Veelzijdig Veilig
- Ilona Karsdorp (Motus) → Politie
- Maaïke van Orsouw → Woningcorporatie Area

SAMEN AAN DE SLAG TEGEN ONDERMIJNING, HOE DAN?

- Welkom en opening
- Wat is ondermijning?
- Herkenningen signalen pand
- Herkenning signalen wijk
- Handelingsperspectief
- Wijkaanpak Area
- In gesprek met elkaar
- Afsluiting

ONDERMIJNING

Introductie

DEFINITIE TOPS EN VAN DER TORRE (2015)

Belangrijke elementen van ondermijning in woonwijken zijn in ieder geval dat er sprake is van ontwrichting van de samenhang in een wijk en dat er sprake is van de aantasting van de gezagspositie van de overheid.

ONDERMIJNING

Ondermijning is criminaliteit die:

1. De gezagspositie van bestuur en politie aantast
2. Vertrouwen onder frontlijnwerkers aantast
3. Leidt tot sluipende acceptatie van misdaad(geld)
4. De marktwerking aantast
5. Instituten die zich richten op legale kansen aantast

(Van der Torre en Tops)

ONDERMIJNING <-> CRIMINALITEIT

- Ondermijning richt zich op de **georganiseerde** criminaliteit
- Verwevenheid onder- en bovenwereld

STELLING

Binnen mijn organisatie is de aanpak van ondermijning een prioriteit

VISIE CORPORATIES

Als volkshuisvester nemen wij, uitgaande van de lokale situatie en primaire dienstverleningsprocessen, onze verantwoordelijkheid in het netwerk van wonen, veiligheid, welzijn en zorg. Wij willen **de negatieve maatschappelijke effecten in wijken aanpakken** die worden veroorzaakt door georganiseerde misdaad. **De veiligheid van onze medewerkers en huurders en betaalbaarheid staan daarbij voorop.**

HET PROFIEL VAN KATVANGERS IN SOCIALE HUURWONINGEN

Foto: Liesbeth Dfingemans

PRINT DIT ARTIKEL

3 januari 2022

AUTEURS: JACQUELINE STAM, ILONA KARSDORP

Veel criminele incidenten, zoals drugs vinden plaats in sociale huurwoningen zijn vaak geronseld door katvangers; de huurders – katvanger zijn op papier aansprakelijk. Deze katvangers worden door verschillende armoedegerelateerde onderzoeken van TNO en anderen.

de Gelderlander

REGIO NIEUWS SPORT PLAY PODCAST OPINIE PUZZLE

DG Geldmeter Arnhem e.o. Nijmegen e.o. Achterhoek Betuwe De Vallei Liemers

▲ Illegale Onderhuur / Jacqueline van Ginneken © Edo Draaijer

Sociale huurwoningen steeds vaker stiekem doorverhuurd: 'Huurders op wachtlijst zijn de dupe'

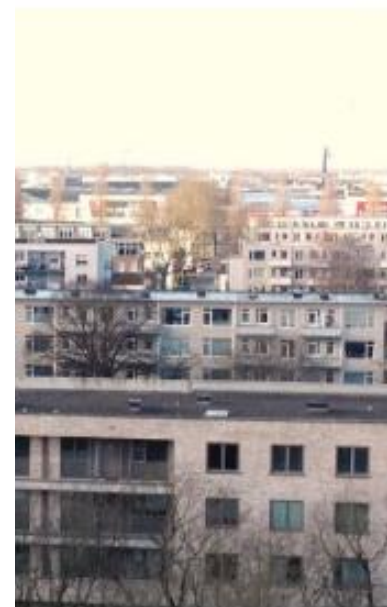
Sociale huurwoningen worden vaker stiekem doorverhuurd. Illegale onderhuur is inmiddels de grootste vorm van woonfraude, zien corporaties Woonwaarts en Portaal.

Jacqueline van Ginneken 14-04-22, 07:04 Laatste update: 14-04-22, 07:57

PREMIUM

s en wapens ngen; Dordt nfraude

29 april, 12:30 • 3 minuten leestijd

worden steeds heftiger als het heden drugs en wapens worden gevonden. "Vaak ook nog Karin de Weijze van een ernstige ontwikkeling op grote krapte heerst.

volksbuurt'

Familieberichten Achter

PODCAST PUZZLE

Arnhem Bergen op Z

igen prijzen

r schrijnende
n
oraties willen

Academy

HERKENNING SIGNALEN PAND

Gordijnen zijn altijd dicht

Personen lopen met grote tassen in en uit een woning

Opvallend veel camera's in en rond een pand

Veel stof

Continu zoemend geluid

Op één dak geen sneeuw

Iemand houdt de wacht

Continue hennepgeur

Klusgeluiden op vreemde tijdstippen

Opvallend dure auto die niet in het straatbeeld past

Vreemde ventilatiesystemen

Condens op de ramen

Gesjouw met opvallende spullen, zoals vaten met vloeistoffen

Wisselende personen bij een pand
(het is niet duidelijk wie er woont)
en auto's rijden af en aan

Vaak bezoek op vreemde
tijdstippen, zoals 's nachts

Gedumpte vaten

Rondhangende personen en/of personen
die de wacht lijken te houden

Huurauto's voor de deur

Vriesskisten of tassen/koffers vol met geld

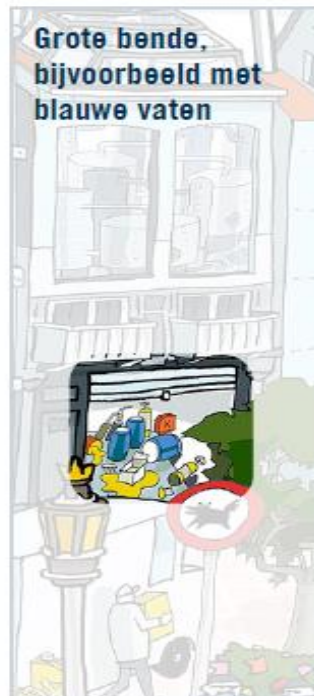
Personen die lijken
te onderhandelen

Aanpassingen in
of aan een pand

Grote bende,
bijvoorbeeld met
blauwe vaten

Bestelbusjes
rijden af en aan

Vermoeden van
prostitutie,
bijvoorbeeld door veel
aanloop van mannen

Er brandt 's nachts vaak licht

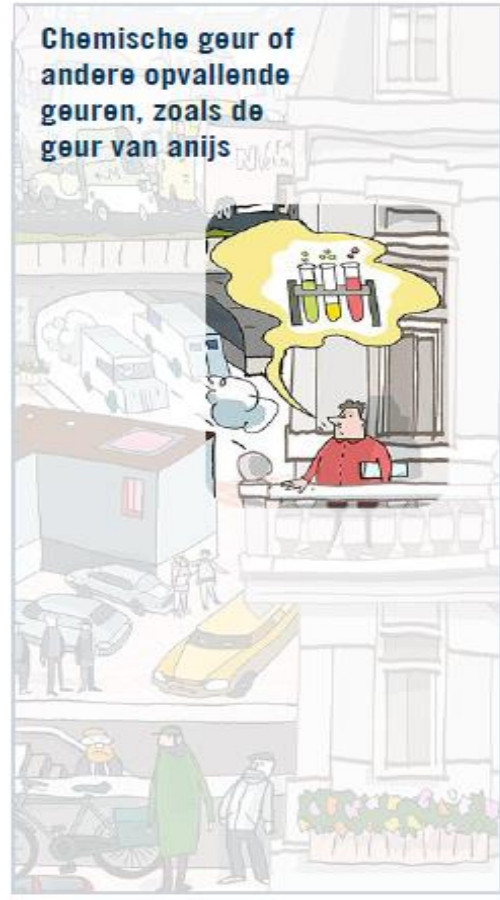
Witte rook uit de schoorsteen

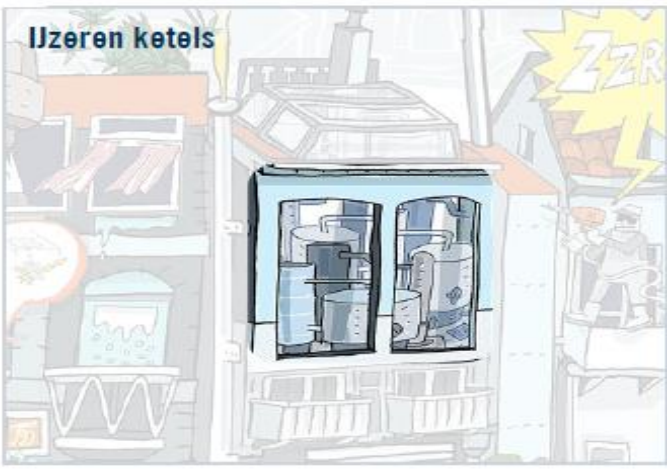
Een huis lijkt niet te worden gebruikt voor bewoning, omdat er bijvoorbeeld weinig meubilair aanwezig is

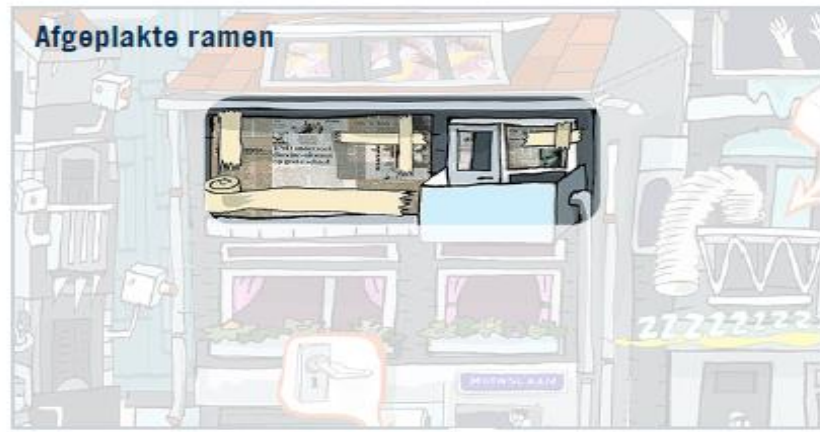
Chemische geur of andere opvallende geuren, zoals de geur van anijs

Ijzeren ketels

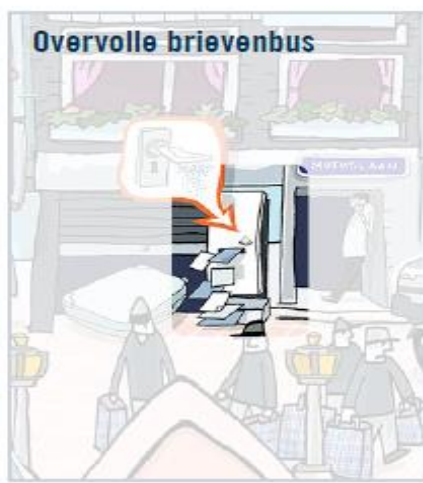
Afgeplakte ramen

Busjes laden of lossen dicht tegen de gevel

Overvolle brievenbus

Lekkage op vreemde plekken

Tocht

Stroomstoringen

VRAAG

Wat kost dit shirt?

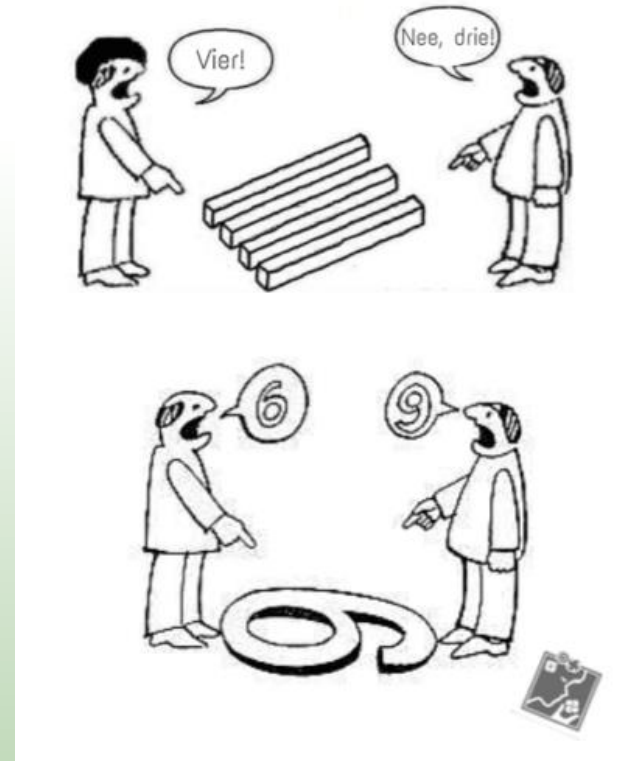

HERKENNING SIGNALEN WIJK

Verschijningsvormen van ondermijning in woonwijken

ALLES GAAT TOCH GOED?

- Lage mutatiegraad
- Huurachterstand onder het gemiddelde
- Weinig reparatieverzoeken
- Geen overlastmeldingen

WAT GEBEURT ER IN EEN WIJK?

1. Ontstaan van subculturen
2. Machtsovername
3. Kwetsbare groepen – kweekvijvers
4. Misdaad loont
5. Oneerlijke concurrentie
6. Geografische beoordeling

1. ONTSTAAN SUBCULTUUR

- Er is sprake van een eigen systeem van normen en waarden bij een deel van de wijkbewoners.
 - Openlijk in twijfel trekken van de positie van gezagsdragers
 - Negatieve beeldvorming en gedrag richting gevestigde instanties
 - Norm/waarde: geld verdienen is altijd legitiem
 - Razendsnelle onderlinge communicatie
 - Stigmatisering bij 'Kop boven het maaiveld'
 - Vroegtijdige schooluitval
 - Uitkeringsafhankelijkheid
 - Sterk intern gerichte sociale cohesie

2. MACHTSOVERNAME

- Bewoners laten zich niet sturen door regels
 - (Ver)bouwen zonder ZAV of vergunningsaanvraag
 - Voorschriften van de woningcorporatie niet naleven
 - Intimiderende acties richting omwonenden, bezoekers en professionals
 - Intimiderende acties richting nieuwe huurders
 - Claimen van de openbare ruimte; fysiek aanwezig

3. ONTSTAAN VAN KWETSBARE GROEPEN BEWONERS IN DE WIJK

- Bewoners komen in een kwetsbare positie door ondermijnende gedragingen
 - Ze worden gecontroleerd of beperkt door hun buurtbewoners
 - Hebben de wens om te verhuizen
 - Bewoners worden benaderd voor criminele activiteiten

Schoolmeisjes worden geronseld voor prostitutie, jongeren ingezet als drugskoeriers: criminele bendes zijn actief op scholen. Maar veel van die scholen kijken weg.

Pieter Tops en Jan Tromp 3 juni 2017, 2:00 **Volkskrant**

3. ONTSTAAN VAN KWETSBARE GROEPEN BEWONERS IN DE WIJK

- Gedrag van niet criminele bewoners wordt beïnvloed door processen van ondermijning
 - Het vermijden van bepaalde gebieden in de openbare ruimte
 - Hoge weigeringen van aangeboden huurwoningen
 - Niet melden en het maar laten gebeuren
 - Mensen gaan daadwerkelijk verhuizen
 - Lage meldingsbereidheid

„Ik ben altijd op mijn hoede. Voordat ik naar buiten ga, kijk ik uit het raam of het plein veilig is. De auto parkeer ik pal naast de deur, zodat ik niet langs een groep jongeren hoeft te lopen en word uitgescholden", vertelt een van hen. „Het liefst zou ik willen dat er een hek om de wijk wordt gebouwd."

4. ONTSTAAN VAN BEELDVORMING DAT MISDAAD LOONT

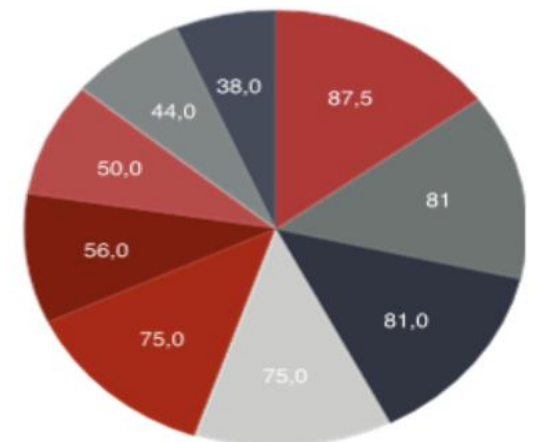
- Patsergedrag in de wijk
 - Verschil tussen inkomsten en uitgaven
 - Bezit van onverklaarbare luxe artikelen
 - Uitgebreide viering van 'life-events'

snel geld... **waar wordt het aan uitgegeven?**

De meestgenoemde antwoorden

1. VIP Club
2. kleding
3. auto's
4. moeder en familie
5. huis
6. sieraden
7. drugs of ballonnen
8. investeren
9. vakantie

5. ONTSTAAN VAN ONEERLIJKE CONCURRENTIE

- Illegaal verkregen vermogen wordt ge(her)investeerd in de wijk
 - Stijging omvang van bepaalde winkels (bijv. kapperszaken, belwinkels, zonnebankzaken, juweliers, bruidsmodezaken etc.)
 - Bedrijvigheid (aanloop) die niet past bij de locatie (winkels zonder klanten, garageboxen of schuren met veel activiteiten)

6. GEOGRAFISCHE BEOORDELING

- Type woning
- Uitvalswegen
- Uitzichtpunten

Overig:

- Beleid instanties
- Alertheid

• BARRIEREMODEL • ONDERMIJNING

HANDREIKING VOOR WONINGCORPORATIES IN DE AANPAK VAN ONDERMIJNING

VERSTERKING VAN WERKPROCESSEN

Het 'Barrièremodel Ondermijning' schept een overzicht van obstakels die opgeworpen kunnen worden in de hoofdprocessen (verhuur, incasso, leefbaarheid, onderhoud) om ondermijning te verdunnen of tegen te gaan. Woningcorporaties kunnen het Barrièremodel Ondermijning gebruiken om hun eigen processen tegen het licht te houden en naar eigen inzicht toe te passen.

Dit model is ontwikkeld door ZZZB-Academy en de lentekring waarin 9 woningcorporaties participeren.

VERHUUR

Hoe kunnen ondermijnende subjecten misbruik maken van het bedrijfsproces?

- Fraude Verhuurdersverklaring
- Fraude inschrijftijd
- Fraude vermogensverklaring

Welke barrières kunnen in dit bedrijfsproces opgeworpen worden?

- Opleiding documentherkenning
- Vermogensverklaring via de Belastingdienst
- Vier ogen principe

ONDERHOUD

Hoe kunnen ondermijnende subjecten misbruik maken van het bedrijfsproces?

- Witwassen via ZAV
- Illegaal aftappen stroom
- Onzichtbaar zijn voor het systeem

Welke barrières kunnen in dit bedrijfsproces opgeworpen worden?

- Goedkeuring ZAV
- Periodieke APK
- Dossier opbouw

HUURINCASSO

Hoe kunnen ondermijnende subjecten misbruik maken van het bedrijfsproces?

- Huur gaat niet van de rekening huurder
- Misbruik sleepersregeling
- Contante betalingen balie/deurwaarder

Welke barrières kunnen in dit bedrijfsproces opgeworpen worden?

- Huur rekening hoofdhuurder
- BRP opvragen nieuwe huurders
- Geen contante betalingen

LEEFBAARHEID

Hoe kunnen ondermijnende subjecten misbruik maken van het bedrijfsproces?

- Criminele families maken de dienst uit
- Wijkkoningen zetten huurders onder druk
- Afkeer overheid/wijkwerkers

Welke barrières kunnen in dit bedrijfsproces opgeworpen worden?

- Ken de DNA van je wijk
- Bescherm je wijkwerkers met duidelijke afspraken
- Training ondermijning
- Wijkgerichte Meld Misdaad Anoniem

STELLING

**De aanpak ondermijning is onderdeel van het takenpakket
van de woningcorporatie**

INFORMATIEVERZAMELING

- Ga de wijk in!
- Pro-activiteit
- Kijk en luister
- Bouw een band op met de politie en OOV-ambtenaar
- Houd het klein
- Data verzamelen; kijken naar het afwijkende

BELANGRIJKSTE DO'S AND DON'T

Don't:

- Huurder confronteren met zijn criminele activiteiten

Do:

- Servicegerichtheid en klantvriendelijkheid!
- Doe je werk

VASTLEGGEN / MELDEN

- Ga uit van het goede van de mens, maar wees niet naïef
- Praat mee en stel open vragen
- Onderbuik gevoel? Vraag een collega erbij
- Leg de gegevens vast in het interne systeem of mail het aan een meldpunt.
- Bespreek de signalen met de wijkagent en/of gemeente
- Bespreek signalen met je manager

VEILIGHEID

- Borging binnen je eigen team
- Vier-ogen principe
- Back-up manager en bestuurder
- Integriteit
- Vertrouwenspersoon
- Training
- Veiligheidsprotocol

Ayhan B. zorgde voor de beveiliging binnen No Surrender (Foto: Facebook Ayhan B.)

Intensieve Leefbaarheidsaanpak

AANLEIDING

Start augustus
2018

Een woning gaat in vlammen op. Op het moment dat er brand uitbreekt in een woning in de wijk, wordt deze nog niet bewoond. De nieuwe huurder zou op de korte termijn, met familie, zijn intrek nemen. Zijn vorige woning zal worden gesloopt vanwege een groots renovatieproject vanuit Area. Meneer kreeg uiteindelijk een nieuwe sociale huurwoning toegewezen. Deze toewijzing ging met ophef vanuit de aangrenzende, nieuwe burens, Familie X. Een familie die bekend staat als crimineel, ook al lijken zij met name ondergronds te opereren- RIEC casussen hebben niets opgeleverd. De familie X, wil niet dat meneer met zijn familie Y komt wonen direct aan hun woning. De tuinen grenzen aan elkaar. Familie X gaat hier zelfs over in gesprek met de gemeente, maar gemeente kan op dat moment niet betekenen.... Ze geven aan dat ze het zelf wel oplossen.....

Niet lang erna breekt er brand uit in de leegstaande, net gerenoveerde woning. Er is geen bewijs en er wordt niemand opgepakt.

Overduidelijk wordt dat het noodzakelijk is om in de wijk te zorgen voor rust en het voorkomen van nieuwe escalatie.

Eerste stappen

Het prille begin van de aanpak

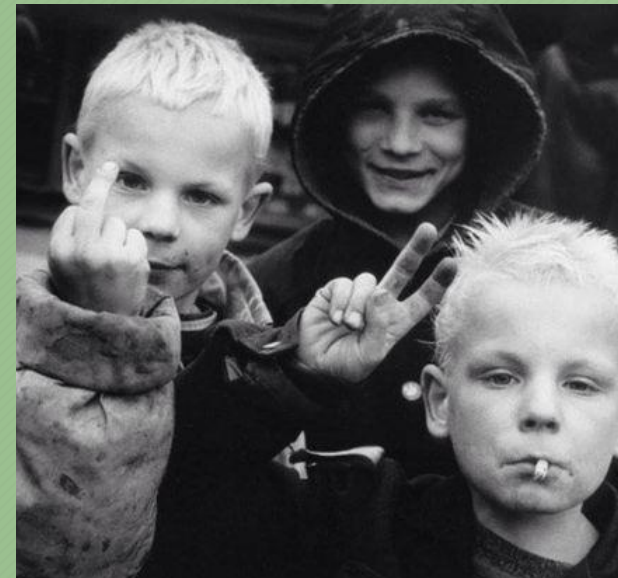
Wijkanalyse

'De duistere kant'

Uitdagingen

- Weerstand
- Gezagsherstel
- Veiligheid medewerkers

Plan van aanpak

Plan van aanpak

De stap naar de uitvoering

Commitment verschillende partijen

Integrale samenwerkingen

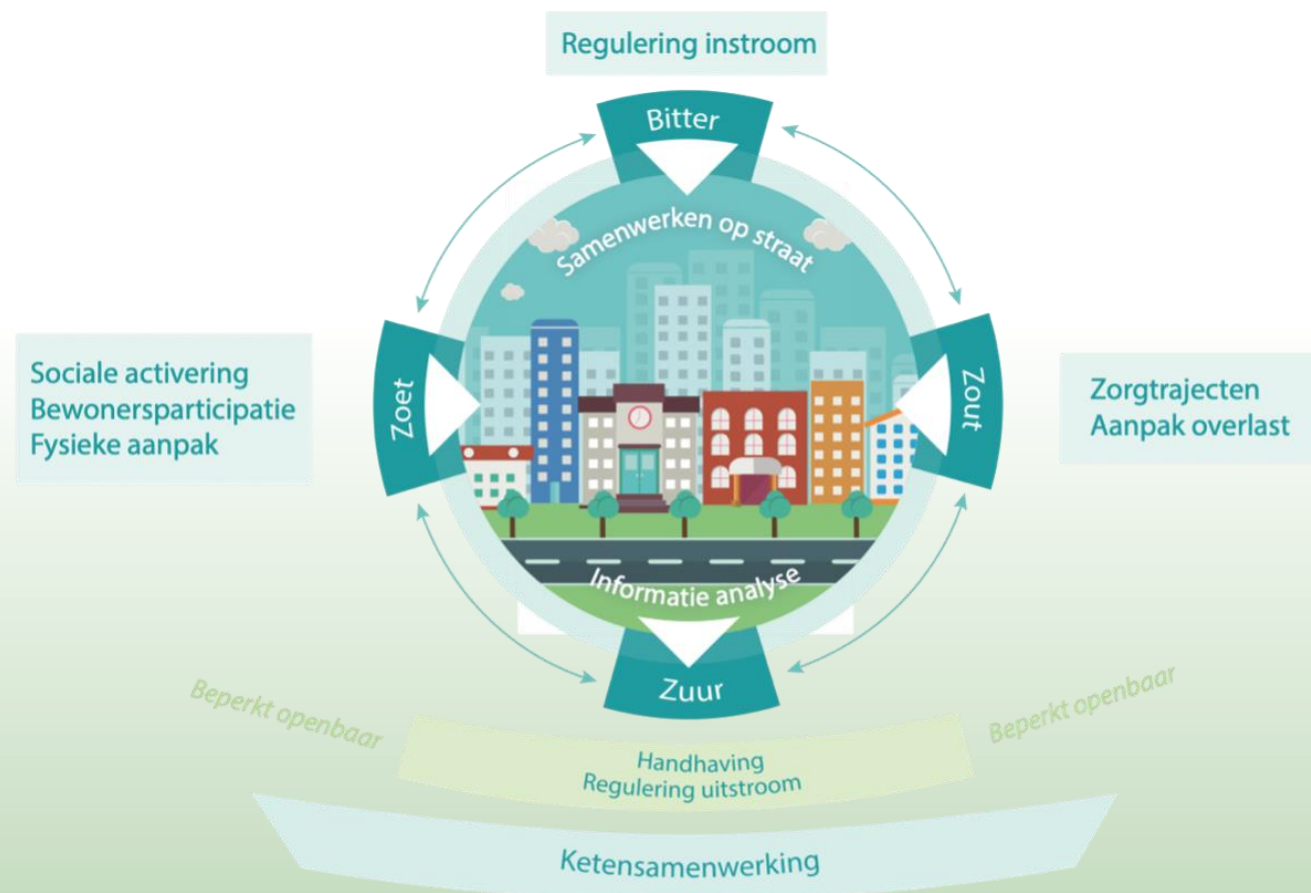
Overlegstructuren

- SOS Breed
- SOS Kern
- Wijkteams
- Jeugdaanpak overleg

"De gedachte is dat een kwetsbaar gebied niet alleen gebaat is bij een *repressieve* aanpak vanuit veiligheid en leefbaarheid, maar dat er sprake moet zijn van een slimme mix van maatregelen van *preventie* tot aan *repressie*."

ZOET - ZUUR - ZOUT - BITTER

Methode sociale herstructurering[®]

ZOETE AANPAK

Grote Broer Grote Zus

"Wij proberen ervoor te zorgen dat ze zich op een positieve manier de maatschappelijke normen en waarden eigen maken."

Jeugdaanpak

"De inzet door de verschillende partners tot nu toe heeft in ieder geval op individueel niveau voor een tiental jongeren betekend dat zij geen onderdeel meer uitmaken van de overlastgevende jeugdgroep."

Politiekids

"Op een speelse manier contact met de wijkagent en de overheid, met als hoofddoel het voorkomen van jeugdcriminaliteit."

► **Kinderen leren van deelname aan project Politiekids**

'Stop!' Jeugdige agenten in Uden achter de boeven aan

Een drugsdeal vrijdelen, een vandaal aanspreken of iemand waarschuwen voor overlast. Kinderen uit Uden gingen gisteren als Politiekids de wijk in.

Tringa Hasaj
Uden

'Houd de dief!' klinkt het op de Groeneweg in Uden, wanneer een vrouw van haar handtas beroofd wordt. De 'dief' (nagespeeld door een ouder) schiet er als een speer vandoor. Lisa van de Wal (10), Kate van de Ven (8) en Lisa van Overbeek (9) rennen onmiddellijk achter haar aan. Al vrij snel wordt ze aangehouden door de 'Politiekids'. „Maar dit is écht mijn tas“, zegt de dief en probeert er nog onderuit te komen. Maar de meisjes...

ZOUTE AANPAK

Dreigen met vuurwapen bij
de woning van subject

Woonoverlast

Inval politie

Constatering
woningvervuiling

Afpersing

Casusoverleg

Inschrijving BRP

Private
rechercheur

ZURE AANPAK

JEUGDAANPAK OVERLEG

CASUS REGIE OVERLEG

RECHERCHE CAPACITEIT

SAMENWERKING KETENPARTNERS EN CIVIELE PARTIJEN

RESULTAAT ZUUR

Twee aanhoudingen verricht voor afpersing in Uden

Laatst gewijzigd op:
07-03-2022 | 15:52

Uden - Vanochtend heeft de politie twee personen aangehouden die ervan worden verdacht meerdere personen te hebben afgeperst. Het gaat om twee mannen van 15 en 17 jaar oud, beiden woonachtig in Uden. We onderzoeken of er nog meer slachtoffers zijn van deze personen en roepen mensen op om zich te melden als zij ook slachtoffer zijn.

Instroom en uitstroom

Reguleren van de instroom en uitstroom van personen in de wijk

Preventief & repressief

Op beide manieren inzetbaar

Dossiervorming partners

In samenwerking met alle partners de problematiek zo volledig mogelijk in beeld krijgen

Bruikleenovereenkomst woning

Onder de strenge voorwaarden kunnen bewoners in de woning blijven.

RESULTATEN ZZZB

Gezagsherstel in de wijk

Zicht op problematiek

Veilig werken in de wijk
voor alle partners

Integrale samenwerking
met alle betrokken
partners

Informatiepositie is
versterkt

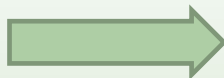
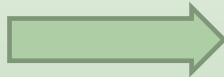

Negatieve
voedingsbodem
aangepakt

DOEN

**IS DE BESTE
MANIER VAN
DENKEN**

NEEM GERUST CONTACT OP!

- Wendy van der Krift info@zzzbacademy.nl
- Ilona Karsdorp Ilona.karsdorp@politie.nl
- Maaïke van Orsouw mvanorsouw@areawonen.nl